

Support for Improvement in Governance and Management

A joint initiative of the OECD and the EU, principally financed by the EU

6-ci Xülasə

Yanvar 2011-ci il

Dövlət satınalmaları

Elanın verilməsi

MÜNDƏRİCAT

- Elanın verilməsi nə üçün vacibdir?
- Elan nə vaxt və harada verilməlidir?
- Bazarın məlumatlandırılması
- Müqavilə haqqında bildiriş
- Elektron satınalma

www.sigmaweb.org

Bu sənəd Avropa İttifaqının maliyyə yardımı ilə hazırlanmışdır. Burada ifadə olunan fikirlər heç vaxt Avropa İttifaqının rəsmi rəyi kimi qəbul edilə bilməz və İƏİT, yaxud ona üzv dövlətlərin və ya Sigma proqramında iştirak edən benefisiar ölkələrin fikirlərini əks etdirməyə bilər.

Elanın verilməsi nə üçün vacibdir?

Elanın verilməsi dövlət satınalmasının təməl daşdır. Tam və açıq elanın verilməsi:

- **müvafiq rəqabətin təmin edilməsinə kömək edir** – mümkün qədər çox potensial təsərrüfat subyektini müqavilə fürsətləri haqqında məlumatlandırır və bununla onlara müsabiqədə iştirak etmək imkanı verir, beləliklə, satınalan təşkilatlar səmərəlilik və keyfiyyət baxımından ən yaxşı nəticələrə nail olurlar;
- **bazarları inkişaf etdirir** – potensial təsərrüfat subyektlərinə biznes fürsətlərinin olduğunu göstərir, bu isə öz növbəsində yeni və daha müxtəlif təsərrüfat subyektlərinin iştirakı, eləcə də yerli, regional, milli və beynəlxalq səviyyədə təsərrüfat subyektlərinin daxil olduğu daha geniş mənbənin mövcudluğu sayəsində bazarın inkişafını təşviq edir;
- **korupsiyaya qarşı mübarizəyə kömək edir** – şəffaflığı artırır, təsərrüfat subyektlərinin, ictimaiyyətin, mətbuatın və digər maraqlı tərəflərin müqavilə fürsətlərindən xəbərdar olmasını, mövcud müqavilə fürsətləri, eləcə də müqavilələrin təltif edilməsi haqqında daha çox məlumat almaq imkanına malik olmasını təmin edir.

Elanlar harada verilir?

Müəyyən növdə və dəyərdə olan, yeni Direktivin tətbiq dairəsinə daxil olan müqavilələr haqqında bildirişlər Avropa İttifaqının Rəsmi Jurnalının (AİRJ) Əlavəsində yerləşdirilməlidir. Bildirişlər ödənişsiz dərc edilir. AİRJ-nin "TED" ("Tenders Electronic Daily") adlanan əlavəsinin ödənişsiz internet versiyasını <http://ted.europa.eu> ünvanında tapmaq olar.

Bir çox Aİ-yə üzv dövlətlər müqavilələr haqqında Avropa İttifaqını Rəsmi Jurnalında dərc edilməsi tələb olunmayan bildirişlər haqqında da dövlət səviyyəsində elanın verilməsini tələb edirlər.

Digər nəşrlər: Müqavilə fürsətləri haqqında başqa beynəlxalq, milli və yerli nəşrlərdə də elan verilə bilər. Direktiv yalnız müqavilə haqqında bildirişin AİRJ-ə göndərilməsindən sonra, əlavə elanın verilməsinə icazə verir. Bu əlavə elanda AİRJ-də dərc olunan bildirişin əks etdirdiyindən artıq məlumat olmamalıdır.

Elan nə vaxt verilməlidir?

Elanlar üç halda verilə bilər:

- Rəsmi satınalma prosesi başlamazdan əvvəl – İlkin Məlumat Bildirişindən istifadə edilməklə, gələcək potensial fürsətlər haqqında bazarın əvvəlcədən xəbərdar edilməsi üçün verilən könüllü elan;
- Müqavilə ilə əlaqədar satınalma prosesi başlayan zaman – Müqavilə haqqında bildirişdən istifadə edilməklə, təsərrüfat subyektlərini satınalma prosesində iştirak etməyə dəvət etmək üçün;
- Müqavilə əlaqədar satınalma prosesinin sonunda – Müqavilənin bağlanması haqqında bildiriş və ya könüllü "ex-ante" bildirişdən istifadə etməklə, təsərrüfat

subyektlərinin və başqalarının satınalma prosesinin yekunlaşdığı haqqında məlumatlandırılması üçün.

İlkin Məlumat Bildirişindən istifadə edilməklə, rəsmi satınalma prosesinin başlamasından əvvəl elanın verilməsi: Direktiv satınalan təşkilatların bazarı gələcək potensial fürsət haqqında əvvəlcədən xəbərdar etməsinə icazə verir, lakin belə bir məcburi şərt irəli sürmür.

Əvvəlcədən elanın verilməsi həm satınalan təşkilat, həm də potensial təsərrüfat subyekti üçün faydalıdır:

- Satınalan təşkilat elan verməzdən əvvəl tələbləri barədə ətraflı götür-qoy etmiş olmalıdır, beləliklə, İlkin Məlumat Bildirişinin hazırlanması əvvəlcədən planlaşdırma və büdcə hesablamalarının ciddi qəbul edilməsinin təmin edilməsinə kömək edə bilər.
- Potensial fürsətlər haqqında əvvəlcədən xəbərdar edilmiş təsərrüfat subyektləri də müvafiq qaydada planlaşdırma apara bilərlər. Belə planlaşdırma yüksək səviyyəli rəqabətin təmin edilməsinə və ödənilən vəsaitin qarşılığının alınması baxımından daha əlverişli nəticələrinin əldə edilməsinə kömək edə bilər.
- İlkin məlumat bildirişi istifadə edildiyi təqdirdə, tenderin qanunla müəyyən edilmiş vaxt möhletləri müəyyən şərtlərin ödənməsi halında azaldıla bilər.

İlkin məlumat bildirişinin Avropa Komissiyası tərəfindən www.simap.europa.eu ünvanlı internet saytında dərc edilmiş standart forması mövcuddur. Bu format bütün müqavilə növləri üçün eynidir.

Bazarı gələcək potensial fürsətlərdən xəbərdar saxlamaq istədik. Avropa İttifaqının Rəsmi Jurnalında İlkin məlumat bildirişinin verilməsindən başqa alternativ varmı?

Bəli, satınalan təşkilat internetdə öz "alıcı profili"ni yarada bilər. Alıcı profilinə satınalan təşkilat haqqında ümumi məlumat, eləcə də etibarlılıq müddəti davam edən tender dəvətləri, planlaşdırılan satınalmalar, bağlanan müqavilələr və ləğv edilmiş prosedurlar haqqında məlumat daxildir.

Satınalan təşkilat öz alıcı profilindən həm də ilkin məlumat bildirişi vermək üçün istifadə edə bilər. İlkin məlumat bildirişlərini öz profilində dərc edən satınalan təşkilat müəyyən şərtlərin ödənməsi halında ilkin məlumat bildirişini Avropa İttifaqının Rəsmi Jurnalına göndərməyə bilər.

Elanın müqavilə haqqında bildirişdən istifadə edilməklə, müqavilə ilə əlaqədar satınalma prosesi başlayan zaman verilməsi; Müqavilə haqqında bildiriş satınalma prosesinin son dərəcə vacib hissələrindən biridir. Bu bildiriş konkret bir müqavilə üzrə rəsmi satınalma prosesinin başladığını bildirir, fürsətdən istifadə edə biləcək potensial təsərrüfat subyektlərinə satınalma prosesində iştirak barədə xəbərdarlıq edir.

Standart formalı bildirişlərdən istifadə edilməlidir. Standart formalar Avropa Komissiyası tərəfindən www.simap.europa.eu ünvanlı internet saytında dərc edilmişdir. Müqavilə haqqında bildirişin standart forması satınalma proseslərinin əksəriyyəti üçün istifadə edilir, lakin satınalmaların müxtəlif növləri üçün müxtəlif formalar vardır. Məsələn,

layihələndirmə müsabiqələri, yaşayış komplekslərinin subsidiyalaşdırılmış inşaat planları üçün podrat müqavilələri və ictimai əhəmiyyətli binaların tikintisi üzrə konsessiya müqavilələri üçün xüsusi müqavilə haqqında bildiriş formaları mövcuddur.

Mümkün qədər geniş rəqabətin təmin edilməsi, şəffaflıqla bağlı başlıca tələblərin ödənməsi məqsədi ilə müqavilə haqqında bildiriş müqavilənin mahiyyətini, predmetini, dəyərini, eləcə də təsərrüfat subyektlərinin prosesdə iştirak üçün necə müraciət etməli olduqlarını aydın şəkildə təsvir etməlidir. Eyni zamanda Müqavilə haqqında bildiriş tam və düzgün şəkildə doldurulmalıdır. Aydın, tam və şərtlərə müvafiq bildirişin hazırlana bilməməsi məyusedici rəqabət səviyyəsi, zəif keyfiyyət, qeyri-müvafiq tender təklifləri, yaxud prosedurun natamamlığı səbəbindən satınalma prosesinin təkrar keçirilməsi ilə nəticələnə bilər.

Müqavilə haqqında bildiriş səhvdirsə və ya müqavilə haqqında bildirişdəki məlumatı dəyişdirmək istəyiriksə, nə etməliyik?

Əlavə məlumat, natamam prosedur haqqında məlumat və ya düzəliş haqqında bildiriş üçün standart forma mövcuddur. Bu standart bildiriş forması Komissiyasının Simap (Avropa dövlət satınalmaları üçün informasiya sistemi) veb-saytından (forma № 14) əldə edilə və aşağıdakı hallarda istifadə edilə bilər: natamam prosedur – hər hansı prosedur dayandırıldıqda və ya uğursuz elan edildikdə, yaxud müqavilə bağlanmadıqda, düzəliş və əlavə məlumat zəruri olduqda.

Elanın müqavilə haqqında bildirişdən istifadə edilməklə, müqavilə ilə əlaqədar satınalma prosesinin sonunda verilməsi; Satınalan təşkilat müqavilənin bağlanmasından sonra 48 gün ərzində müqavilənin təltif edilməsi haqqında bildiriş verməklə satınalma prosesinin yekunlaşması barədə elan verməlidir.

Yekun bildiriş vacibdir, çünki prosesin şəffaflığını təmin edir, belə ki təsərrüfat subyektləri və başqaları satınalma prosesinin yekunlaşdırıldığı və hansı əsaslara yekunlaşdırıldığı haqda məlumat alırlar. Həmçinin Avropa Komissiyası da bu məlumatdan satınalma fəaliyyətinin səviyyəsi və mahiyyəti haqqında statistik məlumat hazırlamaq və satınalma prosesinin monitorinqi üçün istifadə edir.

Müqavilənin təltif edilməsi haqqında bildiriş verilməsi öhdəliyi müqavilə haqqında bildirişin verildiyi bütün müqavilələrə və bəzi hallarda verilmədiyi digər müqavilələrə şamil edilir.

Bildirişlərin hansı müddətə dərc olunmalı olduğu ilə bağlı qaydalar varmı? Bəli, elektron formatda və düzgün formada göndərilmiş bütün bildirişlər göndərildikdən sonra beş gün ərzində dərc edilməlidir. Başqa üsullarla göndərilmiş bildirişlər 12 gün ərzində dərc edilməlidir.

Elektron satınalma

Bildirişləri elektron formada hazırlaya və göndərə bilərikmi? Bəli, hətta Direktiv və Avropa Komissiyası bunu təşviq edir. www.simap.europa.eu ünvanında birbaşa Avropa Komissiyası tərəfindən təmin edilən ödənişsiz onlayn sistem mövcuddur.

Elektron satınalmanın təşviq edilməsi məqsədi ilə qanunla müəyyən edilən bəzi minimum vaxt müddətləri azaldılmışdır və müqavilə haqqında bildirişlər AİRJ-yə onlayn sistemdən istifadə edilməklə göndərildiyi təqdirdə, maksimum söz sayı nəzərə alınmır.

Elektron bildirişlərin göndərilməsi formatını və prosedurlarını Simap internet saytıdan (www.simap.europa.eu) əldə etmək olar.

Kommunal müəssisələr

Kommunal müəssisələrdən müəyyən növdə və dəyərdə olan müqavilələr haqqında elan vermək tələb olunur, lakin elanın verilməsi metodunun seçilməsində onlara daha çox sərbəstlik verilir. Kommunal müəssisələr üçün həmçinin əlavə satınalma metodları mövcuddur.

Elanın növünün seçilməsi: Kommunal müəssisələr üç əsas müsabiqə prosedurundan birini seçə bilərlər: açıq prosedur, məhdud iştiraklı prosedur, fərdi dəvətlərin göndərilməsi ilə qapalı prosedur.

Kommunal müəssisələr həmçinin qanunvericilikdə "tender elanı" kimi istinad edilən elanın verilməsi baxımından sərbəstliyə malikdirlər. Məhdud iştiraklı prosedur və ya fərdi dəvətlərin göndərilməsi ilə qapalı prosedur zamanı kommunal müəssisələr aşağıdakı variantlardan birini seçə bilərlər:

- müqavilə haqqında bildiriş;
- illik "dövri xəbərdarlıq bildirişi";
- ixtisas uyğunluğu qiymətləndirilməsi haqqında bildiriş

Açıq prosedurun tətbiqi zamanı kommunal müəssisələrin müqavilə haqqında bildiriş verməkdən başqa seçimi olmur.

Məcburi vaxt müddətləri tətbiq edilir və hər bir halda müqavilə haqqında bildirişin standart formasından istifadə edilməlidir.

Yerli bildirişlər: Bildirişlər həmçinin yerli səviyyədə dərc edilə bilər, lakin bu bildirişlərdə Komissiyaya göndərilən bildirişə daxil ediləndən artıq məlumat olmamalıdır və onlar Komissiyaya göndərilmə tarixindən əvvəl yerli nəşrlərdə dərc edilə bilməzlər.

İxtisas uyğunluğunun qiymətləndirilməsi: Kommunal xidmətlər üçün ixtisas uyğunluğu qiymətləndirməsinin müəyyən və tətbiq edilməsinə icazə verilir. İxtisas uyğunluğunun qiymətləndirilməsi sistemi elə bir sistemdir ki, burada kommunal müəssisələrlə müqavilə bağlamaqda maraqlı olan təsərrüfat subyektləri potensial təchizatçı kimi qeydiyyatdan keçirlər. Daha sonra kommunal müəssisə bu təsərrüfat subyektlərinin bəzilərini və ya hamısını sistemdə qeydiyyatdan keçirir. Qeydiyyatdan keçmiş təsərrüfat subyektləri hovuz formalaşdırırlar, daha sonra kommunal müəssisə dəvət ediləcək və ya müqavilə ilə bağlı danışıqların aparılması üçün təsərrüfat subyektləri buradan cəlb edə bilər.

İxtisas uyğunluğunun qiymətləndirilməsi sistemini müəyyən edən zaman kommunal müəssisə elan vermək üçün "dövri xəbərdarlıq bildirişin"dən istifadə edir. Dövri xəbərdarlıq bildirişi Avropa İttifaqının Rəsmi Jurnalında və ya kommunal müəssisənin öz alıcı profilində (AİRJ-yə nəşredilmə haqqında xəbərdarlığın göndərilməsi şərti ilə) dərc edilə bilər. Üç və ya daha az davam edən ilkin ixtisas uyğunluğu qiymətləndirməsi sistemlərində dövri xəbərdarlıq bildirişi yalnız ilkin qiymətləndirmə sistemi yaradıldıqdan sonra nəşr edilir. Üç ildən artıq davam edən ilkin ixtisas qiymətləndirməsi sistemləri üçün illik dövri xəbərdarlıq bildirişi tələb olunur.

Çərçivə müqavilələri: Kommunal müəssisələr müqavilə haqqında bildirişin standart formasından istifadə etməklə çərçivə müqaviləsi müəyyən edə bilirlər.

Dinamik satınalma sistemləri: Kommunal müəssisələrə həmçinin dinamik satınalma sistemi qurmaq üçün icazə verilir və bu sistem çərçivəsindəki tender elanları müqavilə haqqında sadələşdirilmiş bildirişlərin tətbiqini nəzərdə tutur.

Müqavilənin təltif edilməsi haqqında bildirişlər: Kommunal müəssisələrdən müqavilə və ya çərçivə müqaviləsi ballandıqdan sonra iki ay ərzində Müqavilənin bağlanması haqqında bildirişi standart formatda AİRJ ofisinə göndərmək tələb olunur.

Müqavilənin təltif edilməsi haqqında dinamik satınalma sistemlərinə aid bildirişlər qruplaşdırıla və hər bir müvafiq rübün son iki ayı ərzində rüblük əsasda göndərilə bilər.

Əlavə ədəbiyyat siyahısı:

[SIGMA Dövlət Satınalmaları haqqında Təlimat Kitabçası](#)

www.simap.europa.eu